

Univerzita Karlova vyznamenala biologa Ivana Rašku

26.6.2025 - Helena Zdráhalová | Univerzita Karlova

Jeden z nejvýznamnějších biologů posledních dekád, profesor Ivan Raška, získal historickou medaili UK. Rektorka UK Milena Králíčková mu ji udělila ve čtvrtek 26. června u příležitosti jeho letošního významného životního jubilea. Kvůli vážné nemoci profesora Rašky však medaili převzal jeho bratr Karel Raška.

Historickou medaili UK převzal Karel Raška, bratr oceněného.

Práce Ivana Rašky zásadně ovlivnila poznání funkční organizace eukaryotního jádra, především v oblasti prostorové organizace genové exprese, a stala se východiskem pro další výzkum v buněčné biologii, molekulární medicíně i nanobiotechnologii. Profesor Ivan Raška, který ještě donedávna působil v Ústavu biologie a lékařské genetiky 1. lékařské fakulty UK a Všeobecné fakultní nemocnici v Praze, v květnu oslavil osmdesáté narozeniny.

Medaili z rukou prorektora UK Jana Kuklíka převzal bratr vyznamenaného, lékař, genetik a imunolog Karel Raška. „Je mi ctí převzít za svého bratra ocenění UK. V naší rodině je celá řada domácích i zahraničních ocenění, avšak medaile UK, kde studovalo a pracovalo pět generací naší rodiny, bude jistě patřit mezi ty nejceněnější,“ usmíval se Karel Raška.

Akademickou dráhu zahájil Ivan Raška na Matematicko-fyzikální fakultě UK, brzy však přešel na Přírodovědeckou fakultu Univerzity v Ženevě, kde v roce 1968 obhájil diplomovou práci z teoretické fyziky. Následně působil jako asistent a postgraduální student na tamním Ústavu molekulární biologie a v roce 1970 získal švýcarský certifikát v molekulární biologii.

Po návratu do Československa nastoupil do Ústavu experimentální medicíny ČSAV, kde absolvoval interní aspiranturu pod vedením profesora Karla Smetany. Roku 1971 získal titul RNDr. na Přírodovědecké fakultě UK, v roce 1975 pak obhájil kandidátskou dizertační práci na téma *Funkční morfologie jadérka*. Titul DrSc. získal na UK v roce 1989 na základě práce zaměřené na elektronmikroskopickou imunocytochemii buněčného jádra. V roce 1993 se habilitoval na 3. lékařské fakultě UK a o čtyři roky později byl jmenován profesorem lékařské biologie.

Slavnostní předání medaile se konalo na úvod zasedání Vědecké rady UK.

Profesor Karel Raška působil jako vědecký pracovník a vedoucí laboratoří v Ústavu experimentální medicíny AV ČR, kde v letech 1989–2005 vedl Laboratoř buněčné biologie a následně i Laboratoř genové exprese. V roce 2004 se stal přednostou Ústavu buněčné biologie a patologie 1. LF UK, který vedl do roku 2016. Působil také ve Fyziologickém ústavu AV ČR a donedávna v Ústavu biologie a lékařské genetiky 1. LF UK a VFN v Praze.

Absolvoval řadu zahraničních výzkumných stáží, například v Biocentru Univerzity v Bazileji, Německém centru pro výzkum nádorů (DKFZ), Evropské laboratoři molekulární biologie (EMBL) a v Scripps Research Institute v Kalifornii.

Je autorem nebo spoluautorem více než stovky odborných publikací, z nichž mezi nejvýznamnější patří dvě klasické práce věnované nukleolární architektuře a tzv. coiled bodies v buněčném jádře. Tyto práce zásadně přispěly k pochopení funkce Cajalových tělísek (coiled bodies) v jádře eukaryotních buněk, zejména jejich role v metabolismu RNA, včetně biogeneze a recyklace snRNPs,

zpracování histonové mRNA a údržby telomer. Raškův výzkum objasnil asociaci mezi Cajalovými tělísky a jadérkem, čímž přispěl k pochopení jejich funkce v rámci jaderné architektury a genové exprese.

Medaili převzal Karel Raška z rukou prorektora Jana Kuklíka.

Působil jako hlavní řešitel řady grantových projektů (GA ČR, MŠMT, EU, Wellcome Trust, NATO, norské fondy) a byl pravidelným oponentem pro prestižní vědecké časopisy jako *Nature Cell Biology*, *EMBO Journal*, *Journal of Cell Biology*, *FASEB Journal*, *Nucleus*, *Micron*. Také hodnotil zahraniční granty pro instituce ve Velké Británii, Švýcarsku, USA a Izraeli.

Ceremoniálu se zúčastnil i syn Ivana Rašky, Otakar Raška, který také působí na UK.

Za svůj vědecký přínos obdržel řadu ocenění a v roce 2001 byl zvolen členem Učené společnosti ČR. O deset let později se stal také členem prestižní Evropské molekulárně biologické organizace (EMBO), která sdružuje špičkové evropské vědce v oblasti molekulární biologie a jejíž členství je považováno za významné mezinárodní uznání vědecké excelence.

Profesor Ivan Raška se vedle výzkumu věnoval také vzdělávání nových generací vědců a jeho přístup k vědě je příkladem mezioborové přesnosti, důslednosti a inovace.

<https://cuni.cz/UK-6311.html?locale=cz&news=26353>